

Tenger, diplomácia, kultúra

– beszélgetés Vedran Jelavić dubrovniki alpolgármesterrel –

Az alábbi beszélgetést az idei Dubrovniki Nyári Játékok utolsó napjaiban készítettük. Az új, unió felé tartó Horvátország s benne a különleges múlttal bíró város bemutatásának 2008-ban nagyobb teret szentelünk. Elő akarjuk készíteni Dubrovnik városának széles körű bemutatkozását Budapesten. Olyasféle várostörténeti, kultúrtörténeti s kortárs prezentációra készülünk, mint amelyet Goriziának, majd Bolzanónak, Dél-Tirolnak rendeztünk.

A kiállítás előkészületei 2006-ban indultak, akkor a horvát partnernél folyt lassan az előkészítő munka. Az idén bennünket, magyarokat lehet elmarasztalni hasonló okok miatt – zajlik a magyar kulturális intézményrendszerek átalakítása.

Az egy év várakozás talán elősegíti, hogy a közös akció mindkét fél számára a legelőnyösebben valósuljon meg.

Ádám Melinda, a Horvát Nagykövetség munkatársa, Módos Péter és Vedran Jelavić alpolgármester

© fotó: Goran Vranić

– Dubrovnik az egyik legrégebbi város a mediterrán térségben. A régi időkben az egyik lehatalmasabb köztársaság volt, jelentős földközi-tengeri flottával. Részben a szláv letelepülők, részben az itáliai Epidaurumból menekülők alapították a VII. században.

A következő évszázadokban jelentős várossá nőtte ki magát, amely sok helyről vonzotta ide az embereket. Fejlődése a tengerhez kapcsolódik, a X. században létrehoztak egy flottát, amelyet aztán a következő századokban tovább fejlesztettek, és nemcsak a Földközi-tengert, hanem az egész világot körbehajózták. Az ebből származó vagyoni segítségével építették ezt a virágzó várost, amelyet ma is megcsodálunk. Dubrovnik egyik kulcsszava kétségtelenül a tenger; a másik a diplomácia, az, hogy jó viszonyt tartott fenn az egyes népekkel és hatalmakkal a mediterrán térségben és az egész világon. A harmadik kulcsszó pedig nyilván a kultúra.

– *Mit jelent dubrovnikinak lenni?*

– Ez egy nehéz kérdés. Mit jelent dubrovniki polgárnak lenni? Azt gondolom, egyfajta büszkeséget. Szeretem a városomat, sokfelé utaztam szerte a világban, de ez az a hely – és azt hiszem, ebben az érzésben sok más dubrovnikkal osztozom –, ahol az életemet le szeretném élni. Manapság Dubrovniknak kiemelkedő helyzete van Horvátországban belül, mert egyike a

Marijo Dabelić, a városháza nemzetközi kapcsolatok osztályának vezetője és Ivica Prlander, a Dubrovnik Nyári Fesztivál igazgatója

világviszonylatban is legnépszerűbb városoknak. Releváns pozíciója van kormányzati szinten is, ugyanakkor más horvátországi települések lakosainak szimpátiáját is élvezzi – a kultúrája, a hagyományai miatt, és minden egyéb miatt, amit kínál.

– *Hogyan vészelték át a jugoszláviai háborút?*

– Nagyon nehéz időszak volt, több okból is. Az első a rombolás, nem tudom, mennyire tudják, hogy támadták felülről is légitámadások során, a tenger felől is hadihajókkal és nehéztüzérséggel a szárazföldről. Sajnos a lakosok egyszerűen nem tudtak védekezni ez ellen a brutális agresszió ellen. Egyoldalú háború volt, és a lelki fájdalom mellett embervesztéssel és egyéb pusztulással járt. Remélhetőleg a háborúnak vége, nem felejtettük el, mi történt, de nekünk tovább kell élni az életünket.

– *Milyen gazdasági lehetőségeik vannak? Érkeznek-e befektetők?*

– A külföldi befektetők jelen vannak Dubrovnikban, elsősorban a turizmus az a terület, amely vonzza őket, pontosabban annak bizonyos ágazatai, mint a szállodaipar, amely a legfőbb iparág jelenleg. A golf is fontos terület, amely ma már minden színvonalasabb szálloda szolgáltatásai között megtalálható.

A külföldi partnerség alapját kétségkívül a magánbefektetések képezik. A város és a helyi önkormányzat is támogatja a külföldi befektetéseket. Területet kínálunk fel a fejlesztőknek, akik aztán valamit kihoznak belőle. Például most épül egy hétszáz férőhelyes garázs, ami nagyon fontos; a dombon a golfközpont található, sportközpont épül, és még számos befektető van, aki hajlandó hasonlóképpen investálni.

– *Milyen kulturális hagyományai vannak a városnak?*

– Dubrovnik majdnem hatszáz évig volt Raguzai Köztársaság néven szabad állam és egyben tehetősebb tengeri hatalom, tehát volt ideje fejlődni és befektetni a kultúrába. A reneszánsz korában Európa-szerte ismert híres tudósok, művészek, építészek működtek itt. Ruder Josip Bošković és Marin Getaldić fizikusokat, matematikusokat kell megemlítenem. Bošković itt született, részben itt is tanult, majd Itáliában élt és tevékenykedett, Newton tanainak követője volt. Visszajárt ide, és dubrovnikinak is tekintette magát. Sorolhatnám még mindazokat, akik a kultúra és a tudomány szempontjából fontosak, például Ivan Bunić Vučić vagy Ivan Gundulić.

A Nyári Fesztivál a legjelentősebb kulturális esemény

© fotó: Damir Kalogjera

© fotó: Damir Kalogjera

– *Milyen szerepet töltenek be a civil szervezetek a város életében? Hogyan tudnak együttműködni a hivatalos intézményekkel?*

– A civil szervezetek és intézmények között kitűnő a kapcsolat. Megbízunk ezekben az szervezetekben, amelyek Dubrovnik örökségét védik. Ilyen például a műemlékek védelmére alakult társaság, akik, mint nevükben is benne van, valóban barátai a városnak és múltjának. Több irányból alakultak, jelentős költségvetésük van, amely folyamatosan növekszik. Ezt a pénzt a műemlékek védelmére és állagának megóvására fordítják. Például vigyáznak a városfalakra, ami nem egyszerű dolog, hiszen évente több százezer látogató érkezik ide, a falak összhossza pedig két kilométer, emiatt nem könnyű fenntartani és megóvni őket.

– *Milyen együttműködési terveik vannak Magyarországgal?*

– Terveink a magyar barátainkkal és partnereinkkel a következők: néhány hónapon belül kiállítás nyílik egy híres horvát fényképész képeiből, másrészt készül egy multimédiás bemutatása a Dubrovnik Nyári Fesztiválnak, amely a legfontosabb kulturális eseményünk, és amelyet bemutatunk Magyarországon. Lesz továbbá egy kiállítás Dubrovnik történetéről, művészetéről, gazdagságáról és életéről.

Van tehát néhány kiállításunk, amelyek érdekesek lehetnek a magyarok számára, és a magunk részéről mi is szívesen bemutatjuk. Sajnos több időre volna szükség, és bizonyos jogi procedúrák is előttünk állnak, mert a kiállítandó anyag a kulturális minisztériumunk védelme alatt van, és szükségünk van az engedélyükre. De keményen dol-

gozunk a lehetséges legjobb bemutatáson. Terveink között még szerepelnek koncertek, tudományos előadások és egyéb kulturális események is.

M. P.

© fotó: Goran Vranić

